

πλησίαζε περισσότερο το ντοκιμαντέρ».

Τελικά, τι ακριβώς είναι η «Ινδία φάντασμα»; «Θα το όριζα ως ένα "εσωτερικό" ντοκιμαντέρ. Στην πραγματικότητα δεν είναι μια ταινία για την Ινδία, αλλά για έναν σκηνοθέτη που ψάχνει τον εαυτό του μέσω αυτής».

Αν δεν κάνω λάθος, ήταν ένας από τους σκηνοθέτες που πρωτοστάτησε, μαζί με τον Γκοντάρ, τον Τριφό, τον Πολάνσκι και άλλους, στη διακοπή του Φεστιβάλ των Καννών τη χρονιά εκείνη. Πώς ένωσε όταν βρέθηκε από την «εξωτική» Ινδία στη φλεγόμενη πατρίδα του; «Ο Πολάνσκι έχει πει ότι ήταν ένας από τους "λίντερ" σε εκείνο το επεισοδιακό φεστιβάλ. Ο ίδιος ο Μαλ, πάντως, ισχυριζόταν ότι υπέγραψε το ψήφισμα και στάθηκε στο πλευρό τους, αλλά ουδέποτε ηγήθηκε της ανατροπής. Είναι σίγουρο ότι το πέρασμά του από την Ινδία καθόρισε σε σημαντικό βαθμό την οπτική του γωνία στις ταινίες που σκηνοθέτησε μετά. Χαρακτηριστικό παρά-

δειγμα αποτελεί το "Λακόμπ Λισιέν" με την ιστορία του νεαρού συνεργάτη των ναζί στην περίοδο της Κατοχής. Εκεί, για πρώτη φορά θέτει προβλήματα, εγείρει ερωτήματα, αλλά δεν δίνει απαντήσεις. Είναι στο χέρι του θεατή να αποφασίσει αν ο ήρωας είναι καλός ή κακός, ή αν φταίει ο κοινωνικός περίγυρος και η ιστορική στιγμή που τον έκαναν προδότη».

Ποιες είναι οι ιδιαιτερότητες αυτού του ντοκιμαντέρ; «Απουσιάζουν εντελώς οι εκπρόσωποι από τις ανώτερες κάστες της Ινδίας. Ο Λουί Μαλ τους έβρισκε αφόρητα βαρετούς. Σπανίζουν, επίσης, οι Ινδοί που μιλούν αγγλικά. Ο Μαλ αναζητούσε το νόημα πέραν των λέξεων. Αισθανόταν πως η κατανόηση της γλώσσας θα του στερούσε το "όνειρο" που επιδίωκε να αιχμαλωτίσει με την κάμερα. Του ήταν πιο εύκολο, απέναντι σε αυτή την "άλιεν" γλώσσα, να αναζητήσει τα όρια ανάμεσα στην ειλικρίνεια της ζωής και την απάτη του σινεμά. Να αναρωτηθεί τι, τελικά, συμβαίνει: κοιτάζουν οι άνθρωποι το φακό ή κοιτάζει αυτός τους αν-

θρώπους μέσα από το φακό του;»

Σε κάποια συνέντευξή του είχε πει ότι στην πραγματικότητα η κάμερα ήταν αυτή που τον οδηγούσε. Πόση αλήθεια υπάρχει σε αυτό; «Όταν κοιτάζεις μέσα απ' το φακό της κάμερας τον κόσμο, τότε "στενεύει" η οπτική σου γωνία. Βλέπεις πράγματα που δε θα μπορούσες να δεις με τα μάτια σου ανοιχτά. Η κάμερα γίνεται ένα πηνίο που μεταφέρει άλλες εικόνες, δημιουργεί άλλα συναισθήματα και "κτίζει" αλλιώς την αφήγηση. Ο Λουί Μαλ προσέγγισε το "φάντασμα" της Ινδίας με οδηγό την κάμερα και αυτά που "καδράριζε" ο φακός».

Πόσο «φάντασμα» μπορεί να είναι τελικά η Ινδία, 40 χρόνια μετά τα γυρίσματα του ντοκιμαντέρ; «Νομίζω ότι στην εποχή της παγκοσμιοποίησης οι όροι έχουν αντιστραφεί. Δεν χρειάζεται να μετακινηθείς τόσο μακριά για να συναντήσεις τέτοιου είδους "φάντασμα". Αρκεί να χτυπήσεις την πόρτα του άγνωστου γείτονα στο διπλανό διαμέρισμα». ■